

Suomentajan johdanto Sokrateen ongelmaan

Friedrich Nietzsche teos *Götzen-Dämmerung, oder Wie man mit dem Hammer philosophirt* eli *Epäjumalten tuho, tai miten moukarilla filosofoidaan*, julkaistiin tammikuussa 1889, muutama viikko Nietzsche romahduksen jälkeen. Teoksen otsikko antaa kaikki tarvittavat vihjeet seuraaville sivuille käännettyjen fragmenttien lukemiseksi.

Götzen-Dämmerung, *Epäjumalten tuho* kääntää, viittaa parodianomaisesti Nietzsche hylkäämään **Wagneriin** ja hänen säveltämäänsä oopperaan *Götterdämmerung, Jumalten tuho*. Enää ei lauleta jumalista, vaan epäjumalista, joita vastaan Nietzsche julistaa sodan teoksensa esipuheessa.



“Arvojen uudelleen arviointi, tämä niin musta kysymysmerkki, niin valtava, että se langettaa varjon sen asettavan ylle — tästä tehtävästä kumpuava kohtalo pakottaa joka hetki juoksemaan aurinkoon ravistamaan raskas, aivan liian raskaaksi tullut vakavuus harteilta. [...] Ennen kaikkea sota. Sota on aina ollut suuri viisaus liian sisäisille, liian syvällisille hengille; jopa haavoissa on parantavaa voimaa. [...] Toinen toipuminen, tietyissä olosuhteissa minulle toki toivottavampi, on paljastaa epäjumalia.”

Arvot, historian hahmot näiden arvojen kantajina, ylevinä ylläpitäjinä, kaikki nämä Nietzsche haluaa romuttaa. Hän näkee maailmassa enemmän epäjumalia kuin realiteetteja.

“...oder Wie man mit dem Hammer philosophirt”, “tai miten moukarilla filosofoidaan”. Pienessä kirjassaan Nietzsche aloittaa taas kerran hajotustyön, purkamisen. Hän iskee lekalla kiiltäviä pintoja, rikkoo ne ja paljastaa kauniin kuoren alta vallan projekteja. Ne

ylevät hahmot, joita länsimainen sivistys on ylläpitänyt, ovat Nietzsche liekoja. Ikuiset epäjumalat, joita ei enää ole, mutta joihin kaikkein eniten uskotaan. Yhdeksi näistä paljastuu **Sokrates**, filosofian takapiru, peruste vanhaan malliin filosofoimiselle.

Miten Nietzsche onnistuu ylevyyden pudottamisen projektissaan, genealogiassaan, raadolliseen toimintaan palauttamisessaan — sitä voimme tutkia muutamista Sokrateen tapauksista koskevista fragmenteista.

Mika Saranpää